

СЕНСОРИЗМИ В МОВІ АНГЛОМОВНИХ ТУРИСТИЧНИХ ДЖЕРЕЛ

Сенсорна лексика відображає найдавніші форми пізнання світу і включає важливі смисложиттєві поняття і властивості, які є доволі дієвими і впливовими засобами в процесі спілкування. Сенсоризми, які є неодмінними компонентами художніх і публіцистичних текстів, складають чималу лексико-семантичну групу в текстах туристичних, адресованих споживачеві й розроблених з метою впливу на нього й залучення його до туризму. Сенсорна лексика, яка є емотивно забарвленою і валоративно насиченою, притаманна туристичним брошурам і путівникам, екскурсійним текстам і дорожнім нотаткам, документальним фільмам про подорожі і рекламним роликам про туризм.

Метою даної розвідки є виявлення особливостей та функцій сенсорної лексики на основі лінгвостилістичного аналізу текстів англomовних туристичних джерел.

Розрізняють п'ять видів сенсоризмів: зорові, слухові, нюхові, смакові і тактильні. Найбільшу групу в туристичних текстах становлять зорові сенсоризми, серед яких слід окремо виділити лексику кольору і світла. Частотність уживання зорових сенсоризмів зумовлена самою специфікою і призначенням туристичних текстів презентувати й описувати туристичні об'єкти, атракціони, розваги та послуги.

Слухові сенсоризми є найбільш уживаними після зорових і ключові семи, які вони передають є приємні на слух звуки, тиша і спокій. Формами вираження часто виступають епітети: *the surprising serenity, a peaceful haven*. Чуттєва семантика передається як прямо, так і асоціативно, імпліцитно. Наведемо далі приклади, які ілюструють вживання сенсоризмів безпосередньо в прямому значенні: *Rajasthan – where the mood and **rhythm** is so overpowering that it impresses even the most seasoned traveller; one can easily come across young Goans in a twilit evening **singing** a Mando (traditional love song) to a **quiet guitar**.*

Основні смисли одоризмів у туристичному тексті пов'язані з диханням і приємним ароматом, часто в переносному значенні. Так, одоризм дієслівної форми у функції метафори справляє ефект живої присутності минувшини в сьогоденні: ***The bygone era breathes** on here in Chennai's many churches, temples, colonial architecture and memorabilia, in the midst of its lifeblood*. У наступному реченні одоризм виражено регулярним означенням туристичної реклами: *This 90-feet high rock face has **brehtaking carvings** depicting scenes*

from the Mahabharata and is one of the largest bas-reliefs in the world. Апелювання сенсоризмів до базових чуттєвих властивостей часто занурене в історичний і культурний контекст, що стимулює процес сприйняття і пізнання: *Low, beamed ceilings have captured the wonderful aroma of centuries of wood-burning fires.*

Тактильні сенсоризми переважно передають температурні значення, а також якість поверхні чи матеріалу на дотик: *thermal baths, heated swimming pool, warm atmosphere, the cool shade of the garden, air conditioned rooms, soft carpets.* Крім того, тактильні сенсоризми вмикають багате асоціативне поле. Так, приміром, образ мережниці і її тонкої роботи виражають цілий спектр почуттів і настроїв: *The lace maker is believed to reflect her feelings such as love, pain, regret, exasperation, disappointment, or happiness in her work.*

Щодо смакових сенсоризмів, то вони найчастіше вживаються в контексті приготування і споживання їжі: *delicious food, the scrumptious gourmet breakfast.* Смакові сенсоризми органічно пов'язані з нюховими: *intoxicating smells of the restaurants, flavour and succulence of Ukrainian dishes.* Перелік традиційних страв з уживанням влучних означень та екзотичної лексики справляють сильне враження на споживача: *The tingling vindaloo, the cutting sorpotel, the unique chicken cafrial and xacuti, and the succulent Goan sausages.* Страва або напій можуть виконувати символічну репрезентативну функцію певного місця, як, наприклад, кава у Львові: *It is quite simply impossible to imagine Lviv without its many coffee houses and their comfortable unique atmosphere where even time dissolves like sugar in an aromatic cup of the city's favourite drink.*

У ролі сенсоризмів можуть виступати різні частини мови в різноманітних стилістичних формах і сильніший ефект досягається в поєднанні різних видів сенсорної лексики, що найчастіше і трапляється в англомовних туристичних джерелах. Так, у зображенні нічного життя Люксембургу вжито прикметники, що передають звуковий і візуальний ефект місця відпочинку: *Luxembourg's disco and nightlife scene is buzzing and colourful and attracts party goers from all over the world.* Поєднання звуку і запаху в епітетах сприяє передачі колориту і шарму залишків французької культури в місцях колишньої колонії: *This serene township even today carries a distinct French flavour, which, combined with the sea and laidback air of the place, add up to an irresistible charm.* Комбінація дотикових, зорових і смакових сенсоризмів в зображенні затишного провінційного готелю активізує сприйняття і спонукає до дії: *Here old furniture is gleamingly polished, the windows sparkle, and everything is in apple-pie order.*

Отже, сенсорна лексика в англомовних туристичних джерелах апелює до базових чуттів і поліпшує процес сприйняття і пізнання, може вживатися в переносному значенні і справляти вражаючий естетичний ефект.